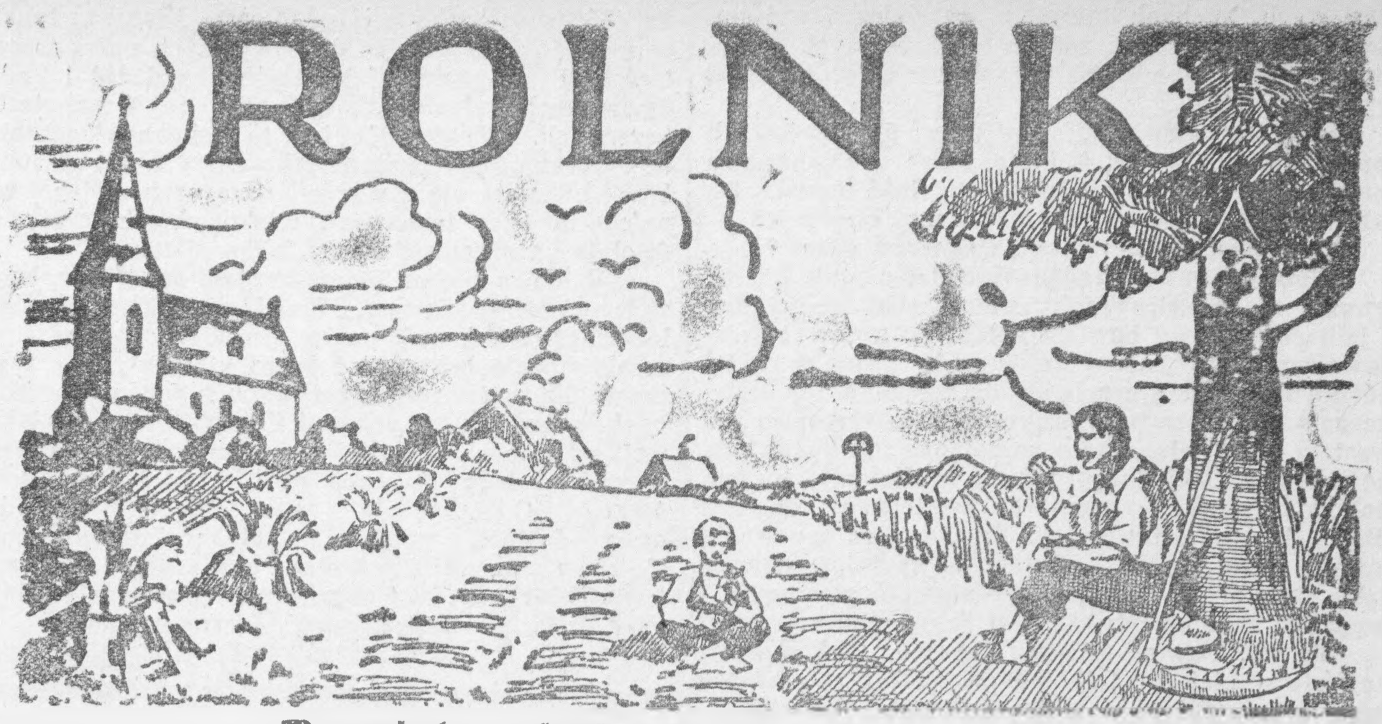
ROLNIK

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy".

Rok IV. Nowemiasto, dnia 18 grudnia 1930. Nr. 50

W jaki sposób zwiększyć mleczność u krów.

Każdemu rolnikowi wiadomo, że obecnie gospodarstwo zbożowe się nie opłaca, nieraz rolnik musi swe zboże sprzedawać poniżej kosztów produkcji, a podatki i inne świadczenia są większe aniżeli były wtenczas, kiedy zboże było drogie. Trzeba więc jakoś sobie radzić. Obecnie najlepiej jeszcze opłaca się gospodarstwo mleczne. Ażeby jednak móc prowadzić gospodarstwo mleczne, trzeba przedewszystkiem odpowiednio żywić krowy mleczne i dlatego w niniejszym artykule będę się starał podać wskazówki, w jaki sposób należy żywić krowy mleczne zimową porą, ażeby i wtedy mieć odpowiednią ilość mleka.

Każdy hodowca wie o tem, że krowa, która chociaż mleka nie daje, to jednak potrzebuje pewną ilość paszy. Taka krowa bowiem żyje, to znaczy wykonuje ruchy, oddycha, trawi, krąży w niej krew i spełnia inne czynności życiowe. Na te cele potrzebuje krowa pewnej ilości paszy, którą zwiemy paszą bytową.

Krowy trzymamy jednak nie dla przyjemności, lecz dla różnych korzyści, jak dla mleka, mięsa, potomstwa i obornika. Jeśli krowa daje mleko, mięso, potomstwo, to ona coś wytwarza czyli produkuje i potrzebuje na to pewnej paszy i tę paszę nazywamy paszą produkcyjną.

Jeśli krowa w otrzymywanej paszy znajduje odpowiednią ilość składników odżywczych, potrzebnych do utrzymania się przy życiu, to nasuwa nam się pytanie, czem możemy wpłynąć na większe wytworzenie się mleka.

Mleko jest płynem, zawierającym w sobie wodę, tłuszcz, cukier, białko i sole.

Wodę, potrzebną do wytwarzania mleka, dostarczamy w paszach i pojeniu.

Że w mleku znajduje się tłuszcz, wiemy, iż po odciągnięciu śmietany, robimy z niej masło. W zadawanej paszy znajduje się tłuszczu pod dostatkiem, tak że nie trzeba go osobno dodawać.

Cukier w mleku znajduje się w postaci rozpuszczonej. Poznać to można po słodkawym smaku mleka. W normalnej dawce paszy znajduje się wystarczająca ilość składników, tworzących cukier.

Białko w mleku znajduje się w postaci sernika. Zwykle w paszach białko znajduje się w małej ilości, niektóre tylko pasze posiadają go w znacznej ilości. Krowa w 1 litrze mleka oddaje 35 gramów białka. Jeżeli więc krowa daje dziennie 10 l. mleka, to oddaje 350 gr. białka. Jest to ilość dosyć poważna. Jeśli krowa w otrzymanej paszy nie dostaje odpowiedniej ilości białka, to ona wprawdzie mleko daje przez pewien czas, lecz mleczność ta stopniowo zaczyna spadać. Krowa, bowiem pobudzona przez samo prawo natury do wytwarzania mleka, potrzebne białko do wytwarzania mleka oddaje kosztem swego organizmu, przez co sama chudnie. Białko jest zatem najważniejszym składnikiem mleka i musimy zwracać uwagę na wystarczającą jego ilość w paszy.

Wreszcie w mleku znajdują się sole. I tych jest w paszach stosunkowo za mało do wytwarzania mleka. Chcąc zadość uczynić potrzebom krowy, winniśmy te braki uzupełnić przez dodanie soli do paszy.

Pasze, któremi żywimy krowy, składają się z różnych składników odżywczych. W skład paszy wchodzą: woda, białko, tłuszcze, węglowodany i sole. Składniki te znajdują się w różnych paszach w rozmaitych ilościach. Z tego względu zostały wszystkie pasze podzielone na pewne grupy i tak pasze, które w stosunkowo wielkiej swej objętości posiadają małą zawartość białka, nazywamy paszami objętościowemi. Te znów ze względu na różną zawartość soków dzielą się na pasze objętościowe suche i pasze objętościowe soczyste. Do pasz obję-

tościowych suchych należą: wszelkiego rodzaju, słomy, plewy i siana, zaś do objętościowych soczystych należą: ziemniaki, buraki, brukiew, kiszonki wytłoki i t. d.

W przeciwstawieniu do pasz objętościowych mamy pasze treściwe, tj. takie, które w stosunkowo małej objętności posiadają dużą ilość białka. Do takich należą: ziarna zbóż, makuchy, otręby itd.

Co krowa wytwarza ze składników paszy?

Wszelkie pasze, zadane krowie, ulegają po pewnym czasie strawieniu przez soki w żołądku i jelitach. Krowy bowiem należą do zwierząt przeżuwających, to znaczy mogących pasze w części pożutą i ośliniona przełknąć do żołądków dla zmiękczenia. Dopiero po pewnym czasie krowa z powrotem wydziela pasze ze żołądka do pyska dla powtórnego, dokładnego pożucia i oślinienia, poczem połyka i przesuwa pasze do właściwego żołądka dla dalszego strawienia. Przeżuwacze posiadają cztery duże żołądki, dlatego to krowom dajemy takie duże ilości paszy, ażeby niemi mogły dowolnie wypełnić żołądki, gdyż inaczej krowa odczuwa głód.

Krowa, trawiąc zadaną jej paszę, wykorzystuje zawarte w niej składniki odżywcze. Z białka roślinnego krowa wytwarza białko zwierzęce, np. mięśnie, białko krwi, białko mlekowe itd.

Z tłuszczów roślinnych krowy odkładają tłuszcz w postaci łoju, tłuszczu w tkankach, kościach, w mleku itd. Nadto tłuszcze służą zwierzęciu jako materjał opałowy.

Węglowodany w paszy służą zwierzęciu do wytwarzania tłuszczu oraz są głównym materjałem opałowym.

Sole, zawarte w paszy, pobudzają apetyt, wchodzą w skład soków trawiennych, w skład kości, mleka itd.

Ile składników odżywczych należy dać krowie na dzień?

Przedewszystkiem musimy znać żywą wagę krowy oraz jej wydajność mleka na dzień. I tak na paszę bytową potrzeba na każde 100 kg. żywej wagi 60 gr. białka oraz 1500 gr. suchej masy, zaś na paszę produkcyjną potrzeba na każdy litr udojonego mleka 45 gr. białka i 300 gr. suchej masy. Przedtem przytoczyłem, że krowa w jednym litrze mleka oddaje 35 gr. białka, do tego trzeba jednak dodać około 10 gr. białka na same prace przetworzenia paszy na mleko, a więc, zamiast 35 gr., dajemy jej 45 gr. białka na każdy litr mleka.

Znając żywą wagę krowy oraz jej dzienną produkcję mleka, możemy sobie obliczyć, ile pasz należy jej zadać na dzień, sporządzając sobie tzw. normę żywienia. Dla przykładu podaję normę żywienia dla 2 krów, których żywa waga oraz produkcja mleka są różne. Krowy otrzymują dziennie:

Ilość paszy		w	znajduje się białka	znajduje się suchej masy
brukwi	25	kg.	75 gr.	2300 gr.
siana łąk.	3	„	110 „	2600 „
słomy jęcz.	3	„	20 „	2500 „
plew żyt.	2	„	15 „	1700 „
Razem			320 gr.	9200 gr.

Norma żywienia dla 2 krów.

Nr krowy	żywa waga	daje mleka	potrzeba białka	potrzeba suchej masy
1	500 kg.	10 lit.	750 gr.	10500 gr.
2	350 „	5 „	435 „	6750 „

Jak z powyższego widzimy, składniki pokarmowe nie wystarczają dla tych krów, bo we wszystkich paszach razem znajduje się 320 gr. białka, podczas gdy pierwszej krowie potrzeba aż 750 gr. białka, zatem brakuje jej 430 gr., drugiej zaś krowie potrzeba 435 gr, a brakuje jej 115 gr. Ażeby te braki uzupełnić, należy dodać do powyższych pasz, paszy treściwej i to pierwszej krowie trzeba dodać 1 i pół kg. makucha słonecznikowego albo też 4 kg. otrąb pszennych. Wyszczególniłem tu makuch słonecznikowy oraz otręby pszenne jako pasze treściwe, najlepiej nadające się dla krów mlecznych dlatego, że należą do pasz treściwych mlekopędnych oraz, że działają na organizm krowy lekko djetetycznie.

W końcu podam jeszcze, w jaki sposób należy zadawać krowom pasze. Przedewszystkiem nie należy nigdy zadawać pasze przed lub co gorsze w czasie dojenia krów, gdyż krew, która płynie w tym czasie dla wytworzenia potrzebnych soków trawiennych, potrzebna jest również do wytwarzania mleka we wymieniu. Po dojeniu zawsze rozpoczynać karmić od pasz objętościowych po nich pasze treściwe. Od zadania pasz objętościowych, do czasu dojenia powinno upłynąć 7 godz. czasu. Te same warunki żywienia obowiązują tak samo karmienie ranne, jak i popołudniowe, gdyż tylko dwa razy dziennie należy krowy mleczne karmić.

T. R., były uczeń szkoły rolniczej.

Każde Kółko Rolnicze powinno urządzić podczas zimy 2-miesięczny Kurs Kulturalno-Oświatowy dla dziewcząt. Informacyj dla urządzających kurs udziela Instr. i Sekr. Pow. P. T. R.

Gawędy sąsiedzkie.

(Dokończenie).

— Czy to warto, czy to się opłaci, przyjdzie mróz i wszystko licho weźmie — odezwał się milczący do tej pory Józef Wierzba. — Ogród założyć, to koszt duży, zmarznie, a jak i niezmarznie, to niema gdzie sprzedać. Ot i u mnie jest tam trochę jabłek i gruszek, no i co?

Kupił je kto? Trochę świnie zjadły, trochę się tam ugotowało, trochę na surowo zjadło, a reszta zgniła!

— Bójcie się Boga, Józefie, przecież widzicie, ile to dochodu ma Wojtek — 1919 zł., toć to grosz piękny! i pracy mało! Kto z nas miał tyle z pola?

— A dlaczego ja nie miałem, choć też mam ogród. No, dobrze, ale jakby tak każdy miał ogrody to w końcu byłoby to co zawsze, ogrodów i owoców byłoby dużo, a kupujących mało!

— Racja! racja! Wiadomo, że czego dużo, to tanieje zaraz. Wojtek może w tym roku i za pięć lat jeszcze brać tyle, ile wziął, ale jakbyśmy ogrody mieli, to pewno tyleby nie zebrał, bo byłaby konkurencja. Wojtek słuchał cierpliwie, aż się wypowiedzieli goście i spokojnie zaczął tłumaczyć.

— Niema obawy nadmiaru owoców w Polsce, bo ludzie coraz to więcej wierzą w to, że owoce i jarzyny są zdrowsze niż mięso, więc z każdym rokiem więcej ich potrzebować będą i ludzi też przybywa, nie bójcie się, jeść będzie miał kto. Wieś też musi się lepiej odżywiać. Trzeba byłoby 75 razy więcej sadów w Polsce założyć, jeśliby każdy dorosły człowiek chciał zjeść codziennie jedno jabłko wielkości gołębiego jajka! A przecież są ludzie, co jedzą owoce po kilogramie dziennie, a czasami i więcej.

Widzę, że wino roboty mojej żony smakuje wam, kochani sąsiedzi i przekonany jestem, że każdy ma ochotę mieć parę gąsiorków w domu. I właściwie, bo tańsze i zdrowsze niż wódka, a gawędzi się lepiej, bo po trzeźwemu przy tym kieliszku jak przy innym.

Wino jest u nas zbytkiem, a u narodów innych, zwykłym obiedniem trunkiem. Narody te, jak Hiszpanie, Francuzi, Włosi i inni południowcy w kraju naszym mają stałe interesy, od swych nawyknień odstąpić się mogą i nie chcą. Wina ich krajów u nas są drogie, bo liczą się zagranicznemi, wymagają więc krajowych, czyli win w Polsce wyrabianych, jako tańszych. Win tych jest zapotrzebowanie coraz to większe, może nawet będą wysyłane zagranicę. Porzeczka, to polskie winogrono, jabłeczniki są świetne, cukru mamy swego pod dostatkiem, fabryki win owocowych bardzo się rozwijają. Zapotrzebowanie wzrasta. To tylko trzeba wiedzieć i o tem pamiętać, że łatwiej można sprzedać 3 wagony porzeczek lub jabłek jednego gatunku, jak parę ctr.

Zakładać więc trzeba ogrody handlowe z owocami, dobrze widzianemi na targu, a więc Antonówki, renety i in. gatunki, o których dziś mówić nie będę. Co zaś do tego, co mówił tutaj jeden z was, że nie mógł owocu swego sprzedać, to wina nie w trudności zbytu, a w gatunku owocu. Widziałem ten owoc, i nie obrażajcie się, sąsiedzie, ale był pełen plam, nie wyrośnięty, stąd i łatwy do psucia. Miasta płacą, ale i wymagają.

— Nie miałeś też racji — odezwał się Marcin — mówią, że Wojtek ma dochód bez zachodu, mieszkam najbliżej, to widzę, ile pracy on w ogród wkłada. Zresztą chodźmy do ogrodu, to zobaczymy sami i posłuchamy różnych ciekawych rzeczy.

— Mości złoci, powiedzcie jeszcze raz o tych robakach, co to w ziemi się lęgną, a potem jądrka wyjadają.

— E, mnie więcej ciekawi to, co to mówiliście o zasilaniu ziemi, żeby kwiat utrzymało drzewo, — odezwał się Filip Konieczny.

— No, to chodźcie, bo słonko świeci, dnia jeszcze kawałek, a w sadzie o sadzie lepiej mi się gadać będzie. To wam tylko powiem, że „bez pracy niema kołaczy". No jeszcze jedna kolejka! — Na zdrowie! Zbożeniak.

KOMUNIKATY

W sprawie Kalendarza Gospodarskiego na r. 1931.

Przypominamy, że jest do nabycia w biurze Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego w Toruniu oraz Instruktorjatach powiat. PTR. Kalendarz Gospodarski na rok 1931. Ze względu na szereg wartościowych artykułów z zakresu rolnictwa i hodowli, kalendarz ten powinien być w rękach każdego rolnika i w bibljoteczkach Kółek Rolniczych.

Wobec ograniczonej liczby egzemplarzy wskazane jest spieszne zamawianie kalendarza.

Cena Kalendarza Gospodarczego w stosunku do roku ubiegłego została obniżona i wynosi za jeden egzemplarz, odbierany w Centrali PTR. lub w Instruktorjacie zł 2, — z przesyłką pocztową zł. 2,50 za zaliczeniem pocztowem zł. 3.70.

Należność za kalendarze wysłać należy jednocześnie z zamówieniem: przekazem pocztowym, przekazem PKO. (na konto Nr. 206, 316) lub w znaczkach pocztowych.

Na odcinkach przekazów prosimy wyraźnie podawać adres zamawiającego kalendarze oraz zaznaczać, że przesyłana gotówka jest przeznaczona na opłacenie kalendarzy. Dyrekcja PTR.

Kursy dla kobiet.

Przypominamy, że Kółka Rolnicze i Koła Gospodyń, zamierzające przeprowadzić u siebie kursy miesięczne gospodarstwa domowego (gotowania i pieczenia) względnie dwumiesięczne kursy kroju i szycia, winny zawiadomić o tem jak najrychlej Pomorskie Towarzystwo Rolnicze w Toruniu, ul. Król. Jadwigi 20 i żądać przesłania bliższych informacyj d. t. warunków urządzania kursów.

Dyrekcja PTR.

W sprawie przedterminowej spłaty niektórych rent b. Banków Rentowych.

Komunikujemy członkom PTR., że w Dz. Ustaw Nr. 89—1930 r. ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 24. 11. rb. z mocą ustawy o tem, że przez Skarb Państwa mogą być wypowiedziane i umorzone przez spłaty skapitalizowane renty, o ile wysokość rat, spłaconych w ciągu jednego roku, nie przekracza 50 zł.

Spłata skapitalizowanej renty będzie rozłożona na raty półroczne, przyczem o ile kapitał wyniesie kwoty do 500 zł. — na 6 rat półrocznych, o ile wyniesie kapitał ponad 500 zł. — do 16 rat półrocznych. Zobowiązany, który uiścił sumę skapitalizowanej renty otrzymuje pokwitowanie, zawierające zezwolenie na wykreślenie wpisu renty w księgach rentowych. Dyrekcja PTR.

W sprawie polecenia urzędników gospodarczych.

Niniejszem polecamy PP. Pracodawcom wybitne siły fachowe pracowników umysłowych wsi wszelkich kategoryj z bardzo dobremi świadectwami i referencjami.

PP. Pracodawcy proszeni są skierowywać zapotrzebowania na urzędników gospodarczych do biura Pomorsk. Towarzystwa Rolniczego w Toruniu, ul. Królowej Jadwigi 20. Dyrekcja PTR.

Do Zarządów Kółek Rolniczych P. T. R. w sprawie uzyskania opustów z PSU.

Okólnikiem Nr. 57, wysłanym do PP. Prezesów Kółek, przypominaliśmy, że obowiązkiem Zarządu Kółek jest nadesłać, do 15 listopada do Centrali PTR. w Toruniu:

1. 90 proc. składek ściągniętych od członków Kółka,
2. spis wszystkich członków Kółka za rok bieżący na formularzu przesłanym swego czasu,
3. spis członków ubezpieczonych w Pomorskiem Stowarzyszeniu Ubezpieczeń z podaniem numerów polis, celem uzyskania z tego Towarzystwa 8 proc. rabatu za 1930 r. który wypłacany będzie na początku 1931 roku.

Zaznaczamy, że dopóki nie otrzyma Centrala PTR. w Toruniu (ulica Królowej Jadwigi 20) wskazanych ad 1. składek oraz ad 2. i 3. spisów, Kółko nie otrzyma z PSU. opustów za 1930 rok w myśl naszej umowy z tem Towarzystwem.

Ostateczny termin nadsyłania wskazanych powyżej upływa 15 grudnia rb.

Zarząd Kółka będzie odpowiedzialny wobec członków za straty, które wynikną z powodu niewykonania w terminie obowiązku powyżej wskazanego.

Dyrekcja PTR.

Do Zarządów Kółek Rolniczych PTR.

Zawiadamiamy, że rozesłane zostały pocztą w ub. tygodniu pod adresem Pp. Prezesów wszystkich Kółek formularze do sprawozdań z działalności Kółek Rolniczych za rok kalendarzowy 1930 r.

Kółka, które nie otrzymałyby formularzy do 15 grudnia, winny o tem niezwłocznie zawiadomić Dyrekcję PTR. w Toruniu, ul. Królowej Jadwigi 20.

Dyrekcja PTR.

Rolniku, jeżeli pragniesz postępu wsi polskiej, wstąp do Kółka Rolniczego i uczęszczaj na zebrania!

Hodowla kóz.

Dla tych, którzy zamierzają kozy hodować, dajemy tu kilka rad i wskazówek. 1. Koza powinna mieć jak najwięcej świeżego powietrza. 2. Dostateczne pożywienie. 3. Suchy i ciepły chlew, a przedewszystkiem porządek i czystość.

Niedostateczne żywienie kóz zimą szkodzi nietylko zwierzętom, ale mści się także na produkcji mleka. Nie trzeba zapominać, że zwierzęta jedzą w zimie więcej, niż w lecie, i że źle paszone bydło nie daje dużo mleka. Dawać więc kozom często letniej wody do picia, z dodatkiem słodu albo mąki.

Bardzo skutecznem lekarstwem na rany bydła jest glina sucha i sproszkowana.

Wysusza ona rany i zapobiega tem samem ropieniu i rozwijaniu się bakteryj, wywołujących materję. Cuchnące wrzody, zasypywane gliną, traciły wstrętny odór, a zaropiałe rany były po kilku dniach zupełnie suche i czyste.

Cielętom, chorym na wzdęcie

dawać suchej paszy lekkiej i strawnej, pomieszanej trochę z wodą i z zimnem mlekiem. Jeżeli to nie pomaga, w takim razie dawać im palonej magnezji z potłuczonemi ziarnkami kminku (1 : 4) w herbacie miętowej trzy razy dziennie.

Mięso zabitych lub padłych zwierząt

jest bardzo dobrą paszą dla świń, t. j. jeżeli mięso to nie jest zepsute lub zgniłe. Dawać im je surowe, z małą ilością soli, lepiej jednak gotowane. W tym celu układać je, osolić mocno, a potem przed gotowaniem obmyć z soli.

Imponujący rozwój jedwabnictwa w Polsce.

Rozwój jedwabnictwa w Polsce postępuje szybko naprzód. W r. 1924 mieliśmy w Polsce zaledwie 8 punktów hodowlanych, a w r. 1928 — już 360 hodowli. W roku ubiegłym liczba hodowli wzrosła do 368, a w r. b. do 400.

Wyrazem dożego wzrostu zainteresowania jest ilość zasadzanych rocznie drzew morwowych w kraju i zakładanie szkół morwowych. W roku bieżącym zasadzono w Polsce około 40.000 sztuk drzewek i około 6 miljonów sadzonek morwowych.

Jeden z wielkich zakładów jedwabniczych w Polsce przerobił około 60 tys. metrów różnorodnej materji jedwabnej, wyprodukowanej z polskiego surowca jedwabnego.

Zakłady te wyrabiają jednocześnie wielobarwne szale i makaty jedwabne. Jakość wyrobów polskich jest, zdaniem fachowców, bardzo wysoka.

Jęczmień jako opał.

Farmerzy w Roland (Kanada) używają jęczmienia jako materjału opałowego, ponieważ cena za worek jęczmienia wynosi poniżej ćwierć dolara. Farmerzy powiadają, że jęczmień jako materjał opałowy jest tańszy od drzewa albo węgla. Jedną ćwiercią jęczmienia można bowiem opalić mały piec przez cały dzień.

ZE ZEBRAŃ KÓŁEK ROLNICZYCH:

Działdowo. Dn. 7 bm. w godzinach popoł., w hotelu „Masovia", przy udziale 26 czł. odbyło się zebranie tut. Kółka Roln., które zagaił prezes p. Subkowski, poczem podał do wiadomości komunikaty i okólniki PTR. Pozatem poruszono sprawę ciężkiego położenia rolnictwa i środków poprawy bytu, dalej sprawę założenia spółdzielni rolniczej, którąby zajęła się uruchomieniem już od długiego czasu nieczynnej gorzelni w Krasnołące. W tym celu wybrano specjalną komisję. Następnie wygłosił prezes p. Subkowski referat na temat: Rolnictwo w państwie przemysłowem a rolniczem. Po ożywionej dyskusji na zakończenie nastąpił odczyt p. Bogusławskiego o znaczeniu obornika w gospodarstwie rolnem.

Tylice. Dn. 1. XI. rb. odbyło się zebranie Kółka Roln. w lokalu p. Plitta przy udziale 26 czł. Zebranie zagaił prezes p. Ankiewicz. Po odczytaniu sprawozdania z ostatniego zebrania wygłosił kier. Szkoły Powsz. p. Armknecht wykład o zarazie pryszczycy.

Po omówieniu spraw lokalnych zebranie zakończono.

Następne zebranie odbyło się 7. XII. rb. w obecności 21 czł. Po zagajeniu zebrania przez prezesa p. Ankiewicza wygłosił tenże wykład o zużytkowaniu paszy, wyprodukowanej we własnem gospodarstwie.

Po omówieniu wielu innych spraw zebranie zakończono.

Sekr.

Mroczno. Zebranie miesięczne Kółka Rol. odbyło się 7. bm. przy udziale 30 czł. Zebranie zagaił prezes p. Przeczewski, poczem po przeczytaniu protokołu z ostatniego zebrania nastąpił odczyt. Po dyskusji odczytano komunikaty P. T. R. Pom. Izby Roln. w sprawie opustu od ubezpieczenia. Na wniosek członka Kółka Roln. postanowiono zwrócić się za pośrednictwem P. T. R. o przywrócenie wakacyj jesiennych dla dzieci szkolnych kosztem wakacyj letnich. Po przyjęciu 1 nowego członka zebranie zakończono.

Następne Walne Zebranie odbędzie się 4. I. 1931 r. o godz. 12 w zwykłym lokalu. Sekr.

ZEBRANIA KÓŁEK ROLNICZYCH

odbędą się w dniu 21-go grudnia 1930 r.

Szwarcenowo o godzinie 17-tej.
Dębień „ 16-tej.
Zwiniarz „ 12-tej.
Lubstynek „ 15-tej.
Zielkowo „ 15 tej.
Czerlin „ 15-tej.

Prątnica. W dniu 21. XII rb. o godz. 12-tej odbędzie się na sali p. Dąbrowskiego nadzwyczajne zebranie Kasy Stefczyka, na które wszystkich członków, chcących przystąpić do Kasy zapraszamy.

Komitet.